

Kommunfullmäktige

Svar på interpellation ställd av Nujin Alacabek (V) till grundskolenämndens ordförande gällande modersmålsundervisningen i Huddinge kommun

Tack för en viktig interpellation. Inledningsvis är modersmålsundervisningen och studiehandledning på modersmålet tydligt reglerad i skollagen. Nyanlända elever har i vissa fall förstärkt rätt om de tagits emot i högstadiet, specialskola eller grundsärskola.

1. Hur kan du garantera att de elever som är i behov av modersmålsundervisning får det?

Modersmålsundervisning är något man efterfrågar och som vi enligt lag måste erbjuda. Vi följer skollagen, se nedan.

Skollagen anger att det är rektors ansvar att besluta om en elevs modersmålsundervisning. Skolverket skriver ”reglerna för modersmålsundervisning skiljer sig åt beroende på om det handlar om ett nationellt minoritetsspråk eller ett annat modersmål.

Undervisning i modersmål utom nationella minoritetsspråk.

Elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan ska erbjudas undervisning i modersmål som inte är ett nationellt minoritetsspråk om...

- En eller båda vårdnadshavarna har ett annat språk än svenska som modersmål.
- Språket utgör elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.
- Eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Huvudmannen är också skyldig att erbjuda modersmålsundervisning till elever som är adoptivbarn och har ett annat modersmål än svenska. Det gäller även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk hemma men eleven måste ha grundläggande kunskaper i språket. Huvudmannen är kommunen om det är en kommunal skola och skolans styrelse om det är en fristående skola.

Huvudmannen är bara skyldig att anordna modersmålsundervisning i ett språk om:

- Det finns minst fem elever som har rätt till undervisningen i det språket.
- Dessa elever vill få undervisning i språket.
- Det finns en lämplig lärare.

Det är rektorn som avgör om en lärare är lämplig att undervisa i modersmål. En elev som får modersmålsundervisning får fortsätta att delta i undervisningen även om språket skulle sluta att vara dagligt umgängesspråk för eleven.

Undervisning i modersmål som nationellt minoritetsspråk.

Elever som tillhör någon av de nationella minoriteterna har en starkare rätt till modersmålsundervisning än andra elever. Det finns inga krav på att språket ska vara elevens dagliga umgängesspråk eller att eleven ska ha några kunskaper i språket. De nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. Huvudmannen är skyldig att anordna modersmålsundervisning i dessa språk om:

- En elev vill få undervisning (det finns alltså inget krav på fem elever).
- Det finns en lämplig lärare.

Det är rektorn som avgör om en lärare är lämplig att undervisa i modersmål.

2. Borde inte ett ökande elevunderlag betyda fler lärare snarare än färre?

Ett ökat elevunderlag behöver inte betyda fler lärare. Det kan innebära att lärare i vissa språk får heltid istället för deltidstjänster, till exempel arabiska jämfört med samiska.

Modersmålsundervisningen gick med underskott. Till år 2020 tillförde därför man därför ett extra anslag om 5 miljoner under omställningsarbetet, ett arbete som pågår men dock försenats på grund av pandemin.

Enheten hade i uppdrag att göra en omvärldsspaning för att hitta goda exempel på hur effektiv modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål kan organiseras. Ett led som funnits i uppdraget har varit att förutom effektivare arbetsformer även kunna redogöra antalet elever som söker modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål.

Det handlar om att kunna identifiera elever i administrativa system, kommunicera förändringar i behov med hjälp av säkerställd data och förklaringar som underlag för BUF:s beslut om den anslagsfinansierade verksamheten uppdelad i behov gällande dels modersmålsundervisningen, dels för studiehandledning på modersmål.

Detta underlag synliggör om det finns ett ökat antal inflyttande i kommunen som har behov av modersmålsundervisning, språk, samt om dessa elever också är nyanlända i enlighet med skollagens definition och därmed berättigade till studiehandledning eller inte. Underlaget framställs under nuvarande läsår och kommer ligga till grund för analys inför beslut om eventuell anslagsfördelning.

3. Vilka åtgärder avser du att vidta för att stärka modersmålsenhetens resurser?

I Huddinge har vi prioriterat att så mycket som möjligt av elevpengen ska ligga i verksamheterna dvs. Den enhet där eleven har sin placering. En viktig utgångspunkt är att resurser och beslutsmandat bör hänga ihop och det är rektor som har

beslutsmandat när det gäller studiehandledning på modersmål.
Modersmålsundervisningen är lagreglerad som beskrivits tidigare.

Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet blandas ofta ihop. Syftet med modersmålsundervisningen är att ge kunskaper i och om sitt språk. Syftet med studiehandledning på modersmålet är att använda elevens modersmål i olika ämnen. I effektiv studiehandledning på modersmålet sker arbetet växelvis på modersmål och svenska vilket utvecklar elevens kunskaper i såväl ämnet som i svenska språket. Det ställer höga krav på modersmålslärares kompetens.

Vi ser vi över organisation, underlag och resurser för att på bästa sätt erbjuda en hög kvalitet på undervisningen.

Jelena Drenjanin (M)
Grundskolenämndens ordförande